

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 355/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Karadžičova 17, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Jaroslavom Čollákom, Floriánska 19, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 178/2013 z 30. apríla 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2014 osobne doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Karadžičova 17, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. Jaroslavom Čollákom, Floriánska 19, Košice,

ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 178/2013 z 30. apríla 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania o zaplatenie sumy 420,88 € s príslušenstvom vedeného Okresným súdom Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 87/2013. Skutkovým základom žaloby, ktorou sa žalobca proti sťažovateľke domáhal zaplatenia sumy z titulu náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (motorové vozidlo bolo povinne zmluvne poistené u sťažovateľky, pozn.), bolo *„tvrdené odmrštenie kameňa spod kolies vozidla povinne zmluvne poisteného u sťažovateľa..., jeho následný odraz na čelné sklo vozidla žalobcu... a následné poškodenie tohto čelného skla“*.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 4 C 87/2013 z 15. marca 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 15. marca 2013“) sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu s príslušenstvom a nahradiť trovy konania. Na základe podaného odvolania bol rozsudok prvostupňového súdu potvrdený napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Sťažovateľka zastáva názor, že krajský súd sa dopustil pri aplikácii § 427 a § 428 Občianskeho zákonníka svojvôle, keďže ich aplikoval spôsobom, ktorým poprel ich účel a význam.

Sťažovateľka tvrdí, že žalobca v konaní pred všeobecnými súdmi neuniesol a ani uniesť objektívne nemohol dôkazné bremeno týkajúce sa splnenia predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 427 Občianskeho zákonníka, keďže *„(i) ako vodič vozidla, ktorého čelné sklo malo byť poškodené odmršteným kameňom nielen subjektívne ale ani objektívne nemohol vnímať a zmyslami registrovať, že v rýchlosti cca 90 km/h malý kamienok odskočil spod kolies pred ním idúceho vozidla a poškodil jeho čelné sklo. S výnimkou situácie, keď by malo ísť o väčší kameň (iný predmet), čo však nebolo tvrdené a už vôbec nie preukázané, je totiž mimo rámca ľudských možností pri tejto rýchlosti vizuálne vnímať odskočenie kameňa spod kolies vozidla a následne sledovať trajektóriu jeho letu na čelné sklo...“*

(ii) vodička pred žalobcom idúceho vozidla (opäť snád s výnimkou osobitne veľkého kameňa, čo nebolo tvrdené ani preukázané), nemohla vnímať ani len odmrštenie kameňa

spod kolies jej vozidla, a už vôbec nemohla sledovať jeho trajektóriu a dopad na čelné sklo vozidla žalobcu. Napokon v konaní pred súdmi vodička pred žalobcom idúceho vozidla takéto skutočnosti ani netvrdila, iba uviedla, že po svetelnom znamení od žalobcu vozidlo zastavila a uznala, že kameň mohol odfrknúť od kolesa jej auta,

(iii) skutočnosť, že na ceste v tom čase nepremávali iné vozidlá nie je podstatná, pretože nijak nedokazuje, že k nehodovému deju došlo k tvrdeným spôsobom.“.

Podľa sťažovateľky však nemožno ani s vyššou mierou pravdepodobnosti tvrdiť, že boli naplnené dva z troch predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu, a to, že „(i) škoda vznikla v súvislosti s osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, a (ii) existuje príčinná súvislosť medzi vznikom škody a osobitnou povahou prevádzky. Jediným spoľahlivo preukázaným prvkom bol vznik škody, čo však v zmysle už uvedeného nezakladá zodpovednosť za škodu.“.

K výkladu pojmu „okolnosť majúca pôvod v prevádzke“ v súlade s § 428 Občianskeho zákonníka sťažovateľka argumentuje: «*Okolnosti majúce povahu v prevádzke vozidla sú okolnosti vnútorné. Zásadne sa jedná o technický stav vozidla a jeho súčastí s ním spojených, príkladmo to býva zlyhanie bŕzd, motora, vady materiálu a podobne. Ide teda o okolnosti, ktoré súvisia s organizáciou, riadením a uskutočňovaním prevádzky (R 3/1984).*

Ostatné okolnosti t. j. okolnosti existujúce mimo samotného vozidla sú okolnosťami vonkajšími a nesúvisiacimi s prevádzkou motorového vozidla napr. konanie tretích osôb, resp. zvierat, prírodná katastrofa a iné vonkajšie okolnosti.

V zásade sa teda prevádzateľ podľa druhej vety § 428 OZ môže zbaviť zodpovednosti za škodu, ktorá síce bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla (§ 427 OZ), avšak bola vyvolaná vonkajšími okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v prevádzke. Kameň na vozovke je jednoznačne okolnosťou vonkajšou, teda nemá pôvod v prevádzke a je možné za predpokladu preukázania, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od prevádzkovateľa požadovať, prevádzkovateľa liberovať zo zodpovednosti za takúto škodu.

Aj keď samotné vymrštenie kameňa spod kolies idúceho vozidla možno považovať za skutočnosť vyvolanú osobitnou povahou prevádzky (§ 427 ods. 1 OZ), pre správnu aplikáciu ustanovenia § 428 OZ je potrebné rozlíšiť, či by ku škode došlo iba samotnou prevádzkou motorového vozidla (otáčavý pohyb kolies) bez prítomnosti ďalšieho objektu. Samotný otáčavý pohyb kolies ako štandardný prejav osobitnej povahy prevádzky motorového vozidla by bez prítomnosti skalky na vozovke škodu nespôsobil. Krajský súd sa stotožnil s názorom sťažovateľa, že skalka nie je súčasťou motorového vozidla. To spolu s už skonštatovanou zrejmovou skutočnosťou, že samotný otáčavý pohyb by škodu nespôsobil, zakladá charakter skalky ako okolnosti, ktorá nemá pôvod v prevádzke a škodu spôsobila. Samotné zákonné ustanovenie § 428 OZ pre možnosť liberácie prezumuje, že ku škode dôjde v dôsledku osobitnej povahy prevádzky motorového vozidla, preto je stotožnenie prevádzky motorového vozidla s okolnosťou, ktorá má pôvod v prevádzke zo strany krajského súdu neprijateľným výkladom zákona, ktorý fakticky vylučuje akýkoľvek prípad liberácie podľa § 428 OZ a činí predmetné ustanovenie obsolétnym.

Ako okolnosť nemajúcu pôvod v prevádzke motorového vozidla možno chápať taký predmet alebo skutočnosť, ktorých existencia nemá súvis s prevádzkou, avšak je v príčinnej súvislosti so škodou spôsobenou prevádzkou motorového vozidla, avšak prevádzka nie je sama spôsobilá takúto škodu spôsobiť bez toho, aby s týmto predmetom alebo skutočnosťou prišla do stretu. Kameň na vozovke nemá žiaden súvis s osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla. To znamená, že na ceste sa nachádza nezávisle od konania vodiča, resp. prevádzkovateľa, nie je súčasťou ani objektu motorového vozidla a skutočnosť, že sa na vozovke nachádza je vo vzťahu k chodu a pohybu vozidla ako takého bezpredmetná. Aj napriek tomu, že kamienok nemá súvis s prevádzkou motorového vozidla, je v dôsledku jeho stretu s prevádzkou spôsobilý privodiť škodu na inom vozidle...

Na uvedený škodový dej teda bolo nevyhnutné aplikovať ustanovenie § 428 OZ, a posúdiť možnosť liberácie prevádzkovateľa zo zodpovednosti za vzniknutú škodu.

Pri sťažovateľom uvažovanej - a podľa jeho názoru jedinej možnej - interpretácii citovaného § 428 OZ bolo povinnosťou krajského súdu ústavne konformným spôsobom reagovať na odvolaciu argumentáciu, a dať odpoveď na otázku, či v okolnostiach prípadu prichádza do úvahy liberácia prevádzkovateľa zo zodpovednosti za vzniknutú škodu

z dôvodu, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať...

V danom prípade to znamená, že úlohou krajského súdu bolo posúdiť, či vodička poisteného motorového vozidla vyvinula všetko objektívne možné úsilie, ktoré možno požadovať, aby zabránila vymršteniu kameňa. Vzhľadom na splynutie kameňa s vozovkou, faktickú nemožnosť rozpoznať „prekážku“ na vozovke a zabrániť tomuto druhu nehôd má sťažovateľ za to, že od prevádzateľa nebolo možné požadovať väčšie úsilie na odvrátenie škody, a preto je zbavený zodpovednosti za škodu. Opačný výklad robí vodiča zodpovedným za púhu náhodu, čo je z hľadiska práva neprijateľné a i vzhľadom na historický výklad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nesprávne (Rozhodnutie NS ČR Rv 1 299/37). Bolo by absurdne formalistické požadovať od vodiča, aby sústredil svoju pozornosť na každú, i najmenšiu skalku na ceste a snažil sa jej vyhnúť.»

Za neprípustný zásah do základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považuje sťažovateľka aj skutočnosť, že krajský súd za podstatný dôvod na potvrdenie rozsudku prvostupňového súdu považoval aj obsah stanoviska Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska (ďalej len „Národná banka Slovenska“). Z ústavného a zákonného postavenia tohto orgánu dohľadu nad finančným trhom totiž podľa sťažovateľky implicitne vyplýva, že nedisponuje oprávnením pre záväzné vyslovenie právneho názoru, ktorý je základom prerokovania a rozhodovania sporov. Krajský súd podľa sťažovateľky nekriticky prevzal stanovisko Národnej banky Slovenska a jeho aplikáciou na prerokúvaný prípad ju povýšil na nezávislý a nestranný súd, ktorý „vykladá normy súkromného práva a de facto rozhoduje spor medzi poisťovňou a poškodeným pri tvrdenom poškodení čelného skla kameňom vymršteným od idúceho vozidla“. Za týchto okolností malo dôjsť aj k porušeniu garancií vyplývajúcich z práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže krajský súd nepôsobil ako nezávislý a nestranný súd, ale skôr ako orgán viazaný „záväzným“ stanoviskom Národnej banky Slovenska.

Napadnutý rozsudok krajského súdu nie je podľa názoru sťažovateľky ústavne udržateľný, keďže krajský súd „(i) za zistený skutkový stav považoval púhe domnienky žalobcu a napriek nepreukázaniu všetkých troch predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 427 ods. 1 OZ, najmä však príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a osobitnou povahou prevádzky, konštatoval ich existenciu, a

(ii) napriek relevantnej argumentácii sťažovateľa o tom, že kameň na vozovke nie je okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke v dôsledku čoho liberácia zo zodpovednosti za škodu je možná (§ 428 OZ), tejto obrane sťažovateľa nevenoval žiadnu pozornosť, a nekriticky prevzal stanovisko NBS, ktoré táto vydala bez opory v zákone a mimo právomocí vyplývajúcich z jej ústavného postavenia, v dôsledku čoho sa v podstate nevenoval naplneniu predpokladov pre liberáciu prevádzateľa“, pričom výklad podaný krajským súdom nemá oporu v platnom práve ani v zistenom skutkovom stave.

Podľa sťažovateľky „Naviac, absencia riadneho odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ktorý nereagoval na podstatné argumenty sťažovateľa zakladá aj nepreskúmateľnosť tohto rozsudku, čo rovnako považuje sťažovateľ za zásah do označených práv.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti *Wüstenrot poisťovňa, a. s.* na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 178/2013 z 30. apríla 2014 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co 178/2013 z 30. apríla 2014 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 340,90 EUR na účet JUDr. Jaroslava Čolláka, advokáta, do troch dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vychádzajúc z podstaty a účelu predbežného prerokovania sťažnosti, ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že sťažovateľka sa uchádza o ústavnú ochranu sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo vzťahu k rozhodnutiu všeobecného súdu v občianskom súdnom konaní v právnej veci, ktorej podstatou je (zjednodušene) spor o zaplatenie sumy 420,88 € s príslušenstvom. Ide nepochybne o právnu vec, ktorú možno v kontexte konštrukcie príslušných častí Občianskeho súdneho poriadku označiť ako bagateľnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na prvú vetu § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorej vyplýva, že vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy, je dovolanie *ex lege* neprípustné. Za okolností, keď Občiansky súdny poriadok vylučuje u tzv. bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, je proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (k tomu m. m. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014). Uvedené skutočnosti už samy osebe zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky. Napriek tomu ústavný súd považuje za vhodné vyjadriť sa aspoň rámcovo k námietkam, ktoré sťažovateľka formuluje proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Sťažovateľka tvrdí, že napadnutý rozsudok je z ústavného hľadiska neudržateľný, keďže krajský súd v ňom

- za zistený skutkový stav považoval domnienky, pričom aj napriek tomu, že neboli preukázané všetky tri predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, najmä však príčinná súvislosť medzi vznikom škody a osobitnou povahou prevádzky, konštatuje ich existenciu (ďalej len „prvá námietka“),

- nevenoval žiadnu pozornosť argumentácii sťažovateľky, že kameň na vozovke nie je okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke, takže liberácia zo zodpovednosti za škodu je možná podľa § 428 Občianskeho zákonníka, a nekriticky prevzal stanovisko Národnej banky Slovenska, pričom výklad podaný krajským súdom nemá podľa sťažovateľky oporu v platnom práve ani v zistenom skutkovom stave (ďalej len „druhá námietka“).

V súvislosti s námietkami sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávislé a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná

odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o posudzovanej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

V podstatnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu sa uvádza:

„Súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočne dokazovanie, správne zistil skutkový stav, vec správne posúdil po právnej stránke, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 OSP). Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi súdu prvého stupňa uvedenými v napadnutom rozsudku na tieto poukazuje ako na správne, a preto ich nebude opakovať (§ 219 ods. 2 OSP).

Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uvádza, že vykonaným dokazovaním na súde prvého stupňa bolo preukázané, že navrhovateľovi na motorovom vozidle zn. ŠKODA SUPERB... počas jazdy medzi obcami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vznikla škoda poškodením čelného skla na vozidle a to odfrknutým kameňom od vozidla Hyundai... jazdiaceho pred ním, ktorej vozidlo je povinne zmluvne poistené u odporcu. Navrhovateľ poisťnú udalosť riadne nahlásil.

Súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu a v súlade s ustanovením § 157 ods. 1 a 2 OSP odôvodnil rozsudok, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval

za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil.

Pri zodpovednosti za škodu v zmysle § 427 Obč. zákonníka vždy musí ísť o škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, teda určitou okolnosťou, ktorá je vlastná práve prevádzke motorového vozidla a ktorá je objektívne spôsobilá vykonať škodu. Vymrštenie kameňa ležiaceho na vozovke pri jazde je potrebné považovať za okolnosť, ktorá má pôvod v osobitnej povahe prevádzky motorového vozidla (§ 427 OZ). V ďalšom odvolací súd poukazuje na obsah záväzného stanoviska Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska k likvidácii škodových udalostí v povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v prípadoch škôd na čelnom skle spôsobených kameňom vymršteným spod kolies iného motorového vozidla zo dňa 16. 07. 2013. V stanovisku sa uvádza, že na zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa vzťahuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené nároky na náhradu v rozsahu podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Predpokladmi vzniku zodpovednosti prevádzkovateľa pri škodách spôsobených prevádzkou motorového vozidla sú: udalosť vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, vznik škody a príčinná súvislosť medzi udalosťou a vznikom škody. Keďže zodpovednosť prevádzkovateľa pri škodách spôsobených prevádzkou motorového vozidla je založená na princípe objektívnej zodpovednosti, to znamená bez ohľadu na zavinenie, nie je podmienkou jej vzniku protiprávny úkon osoby, ktorá za škodu zodpovedá. Podľa § 428 Občianskeho zákonníka sa svojej zodpovednosti nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak sa preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia. Ak teda bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke motorového vozidla, ide o absolútnu objektívnu zodpovednosť za škodu a prevádzateľ sa za žiadnych okolností nemôže zbaviť svojej zodpovednosti za vznik takejto škody. V prípade škody na čelnom skle zaujíma Národná banka Slovenska

stanovisko, že vymrštenie kameňa spod kolies iného motorového vozidla je okolnosť, ktorá má pôvod v prevádzke. Prejavom prevádzky motorového vozidla je v tomto prípade otáčavý pohyb jeho kolies. Aj keď kameň nie je súčasťou motorového vozidla, bez pôsobenia otáčavého pohybu kolies idúceho motorového vozidla by kameň zostal na svojom mieste na ceste a k jeho vymršteniu a vzniku škody by nedošlo. Prevádzka motorového vozidla je teda príčinou vymrštenia kameňa, ktorý nárazom do čelného skla spôsobí škodu. Ak teda udalosť - škoda na čelnom skle - bola spôsobená okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke, škoda vznikla a existuje príčinná súvislosť medzi udalosťou a vznikom škody, prevádzkovateľ zodpovedá za škodu na čelnom skle, a pokiaľ má uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je poisťovateľ povinný takúto škodu zaňho nahradiť.

Odvolačí súd sa s uvedeným stanoviskom plne stotožňuje, takýto výklad § 428 OZ je správny a zákonný, preto zodpovednosť odporcu za škodu je v danom prípade daná.“

Vzhľadom na charakter prvej námietky (primárne ide o námietku týkajúcu sa skutkových zistení) sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor vychádza z § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, I. ÚS 276/06). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

Z dosiaľ uvedenej judikatúry vyplýva, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd preskúmal aj rozsudok okresného súdu sp. zn. 4 C 87/2013 z 15. marca 2013 a v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na jeho nasledovnú časť: *„Svedkyňa... potvrdila, že často cestuje z miesta bydliska, t. j. z [REDAKOVANÉ] do [REDAKOVANÉ], keďže spolupracuje s firmou..., ktorá tam sídli a aj dňa 6. 8. 2012 cestovala medzi obcami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom zbadala, že auto idúce za ňou jej bliká a preto zastavila na okraji [REDAKOVANÉ] a prišiel za ňou navrhovateľ, ktorý jej povedal, že od jej auta odfrkol kameň do čelného skla na jeho aute. Ona uznala, že sa to tak mohlo stať, nakoľko v tom čase išla rýchlosťou asi 90 km/hod. a v protismere nešlo žiadne iné auto a teda kameň mohol odfrknúť len od jej auta. O tejto udalosti spísali papiere a ona sa už potom o vec nezaujímal. Pri jazde si nevšimla, v akej vzdialenosti za ňou navrhovateľ jazdil, pričom ona má silné auto a na tomto sú iba krátke zásterky, takže kameň mohol odfrknúť od kolesa.*

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa a svedkyne... ako aj oboznámením sa s predloženými dokladmi, pričom zistil, že navrhovateľ ako majiteľ a prevádzkovateľ osobného motorového vozidla zn... jazdil dňa 6. 8. 2012 medzi obcami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a to za motorovým vozidlom zn. Hyundai Tucson ev. číslo... patriacim držiteľke..., ktorej je povinne zmluvne poistené u odporcu. Počas jazdy od motorového vozidla svedkyne... odfrkol kameň do čelného skla na motorovom vozidle navrhovateľa, pričom v tom čase išla svedkyňa rýchlosťou asi 90 km /hod. a v protismere nešlo žiadne iné auto a na základe svetelného znamenia navrhovateľa svedkyňa zastavila a po oznámení navrhovateľa, čo sa stalo uznala, že kameň mohol odfrknúť od kolesa jej auta a preto spolu spísali správu o nehode a navrhovateľ poistnú udalosť oznámil odporcovi. Podľa zákona je zodpovednosť v tomto prípade objektívna a prevádzkovateľka motorového vozidla zn. Hyundai Tucson..., ktorým bola spôsobená škoda na vozidle navrhovateľa neuviedla

žiadne okolnosti, ktoré by ju zbavovali zodpovednosti za škodu, pričom vychádzajúc z jej výpovede bola škoda spôsobená výlučne jej zavinením, keďže jazdila na svojom vozidle pred vozidlom navrhovateľa a v tom čase sa žiadne iné vozidlo na ceste nenachádzalo a teda kameň, ktorý spôsobil škodu na čelnom skle vozidla navrhovateľa mohol odfrknúť len od vozidla..., ktoré v tom čase išlo rýchlosťou asi 90 km/hod. a ako sama uviedla, tak na tomto vozidle má iba krátke zásterky a teda kameň mohol odfrknúť od kolesa jej vozidla. Nebolo preukázané, že by sa navrhovateľ nejakým spôsobom podieľal na spôsobení vzniknutej škody a preto výlučná zodpovednosť za túto škodu spočívala na prevádzkovateľke..., ktorá svoje motorové vozidlo mala zákonne poistené u odporcu a teda odporca bol pasívne legitimovaný k tomu, aby si navrhovateľ u neho priamo uplatnil svoj nárok na náhradu škody, pričom navrhovateľ bol povinný tento nárok preukázať. Z vykonaného dokazovania (výpoveď navrhovateľa a svedkyne..., správa o nehode a zápis likvidátora odporcu) mal súd za jednoznačne preukázané, že navrhovateľovi bola spôsobená škoda pri prevádzke motorových vozidiel, pričom došlo k stretu dvoch prevádzok a za túto škodu zodpovedala výlučne prevádzkovateľka motorového vozidla poisteného u odporcu a preto súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 420,88 eura, ktorú navrhovateľ uhradil za opravu resp. výmenu poškodeného čelného skla na svojom vozidle, pričom podľa § 517 ods.2 OZ, súd zaviazal odporcu aj na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 8,75 % ročne (§ 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.) od 4. 1. 2013 do zaplatenia, čiže od podania návrhu na súd, i keď v zásade by mal navrhovateľ nárok na úroky z omeškania už od doby, keď odporca mal navrhovateľovi poskytnúť plnenie na základe správy o nehode, čo však odmietol a navrhovateľ si uplatnil úroky z omeškania až od podania návrhu na súd.“

Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a odôvodnením relevantnej časti rozsudku okresného súdu z 15. marca 2013, s ktorým sa krajský súd v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku stotožnil, ústavný súd konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery obsiahnuté v predmetných rozhodnutiach všeobecných súdov, ktoré sú podľa jeho názoru dostatočne odôvodnené.

Argumentáciu okresného súdu obsiahnutú v jeho rozsudku z 15. marca 2013 nemožno považovať za nekoherentnú, jeho rozhodnutie je konzistentné a jeho argumenty podporujú záver o existencii všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Keďže okresný súd vo svojom rozhodnutí rešpektoval kautely určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie, nepatrí do právomoci ústavného súdu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov, resp. posudzovanie skutkového stavu ako správne zisteného všeobecným súdom, a to ani vtedy, ak by sa s takým hodnotením sám úplne nestotožnil.

Vzhľadom na uvedené preto ani napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu, nemožno v súvislosti s prvou námietkou sťažovateľky považovať za ústavne neudržateľný.

V súvislosti s druhou námietkou sťažovateľky o nesplnení požiadavky na riadne odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý podľa jej tvrdenia nevenoval žiadnu pozornosť jej argumentácii, že kameň na vozovke nie je okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke, a nekriticky prevzal stanovisko Národnej banky Slovenska, ústavný súd poukazuje na svoje ustálené právne názory, podľa ktorých je povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06).

Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd sa v ňom v súvislosti s aplikáciou § 428 Občianskeho zákonníka stotožnil s názorom Národnej banky Slovenska, že kameň na vozovke je okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke, takže liberácia zo zodpovednosti za škodu nie je možná podľa § 428 druhej vety Občianskeho zákonníka, čo nemožno považovať z ústavného hľadiska za neakceptovateľné.

Vychádzajúc najmä z citovanej časti napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd zastáva názor, že v napadnutom rozsudku uplatnený výklad § 427 a § 428 Občianskeho zákonníka v súvislosti s potrebou riešenia základnej a zároveň kľúčovej právnej otázky, či škoda spôsobená na čelnom skle motorového vozidla kameňom alebo iným predmetom vymršteným kolesom iného motorového vozidla je (nie je) škodou, ktorá bola spôsobená okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke, s čím súvisí aj možnosť liberácie v súlade s § 428 druhou vetou Občianskeho zákonníka, nemožno považovať za taký, ktorý by popieral ich účel a význam. Požiadavka ústavnej udržateľnosti odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu je podľa názoru ústavného súdu splnená aj v prípade implicitného stotožnenia sa všeobecného súdu so stanoviskom (odôvodnením) Národnej banky Slovenska za predpokladu, že takéto odôvodnenie nie je arbitrárne, resp. svojvoľné.

Navyše predmetné stanovisko Národnej banky Slovenska si osvojilo vo svojom zjednocujúcom stanovisku aj občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (stanovisko sp. zn. Cpj 5/2014 z 3. júna 2014), podľa ktorého *„Aj škoda spôsobená na čelnom skle motorového vozidla kameňom alebo iným predmetom vymršteným kolesom iného motorového vozidla je škodou, ktorá bola spôsobená okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke; zodpovednosti za túto škodu sa podľa § 428 veta prvá Občianskeho zákonníka nemožno zbaviť.“*. Z uvedených dôvodov ani druhá námietka sťažovateľky nevyvoláva pochybnosti o ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia všeobecného súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a obsahom sťažovateľkou označeného

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne vysloviť ich porušenie. Ústavný súd preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

V dôsledku odmietnutia sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými sťažovateľkou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015